

Turistična zveza TIC Nova Gorica

ANALIZA VPLIVOV TURIZMA NA KULTURO

območje Mestne občine Nova Gorica

julij 2016 – maj 2018

.....

Nekateri ukrepi, projekti, dejavnosti in aktivnosti na področju kulture, ki so bili izvedeni v preteklem triletnem obdobju:

MESTO NOVA GORICA

- Sporazum o sodelovanju za kandidaturo za **Evropsko prestolnico kulture leta 2025**, ki sta ga v konec maja na Trgu Evrope podpisala župan Mestne občine Nova Gorica dr. Klemen Miklavič in župan Občine Gorice Rodolfo Ziberna, ni samo sporazum, s katerim sta se mesti obvezali, da si bosta skupaj prizadevali za uspešno kandidaturo in v ta namen tudi prispevali vsebine in sredstva. Sporazum pričuje predvsem o pripravljenosti, da mesti oblikujeta čezmejno strategijo za skupno načrtovanje aktivnosti na področju kulture do leta 2030. Mesti sta tako izrazili voljo, da na skupnem območju spodbudita sodelovanje na več področjih in tako prispevata k prenovi Evrope. Skupna kandidatura ni omejena na leto 2025, ko bosta Nova Gorica in Gorica v soju evropskih žarometov, ampak tudi na vsa naslednja leta.«
- Najbolj obiskana znamenitost je v destinaciji **samostan Kostanjevica** z grobnico Burbonov, vrtom burbonk in Škrabčevo knjižnico. Skupaj s samostanom sodelujemo pri pripravi obiskov gostov (novinarjev, tour operaterjev, blogerjev ipd) in pri organizaciji dogodkov: Festival vrtnic, Glasba z vrtov svetega Frančiška, Škrabčevo leto, razstava slikarja Tutte, Novogoriški sprehod,... Ena zaposlena v samostanu, ki je zadolžena za turizem, je financirana iz proračunskih sredstev.
- MONG je prostore nekdanjega **Daimonda** v središču Nove Gorice od junija 2019 namenila kulturnim vsebinam z namenom, da prispevajo k oživljanju mestnega jedra in oblikovanju programa, ki bo obogatil dogajanje v mestu. Prostori so urejeni do te mere, da lahko v njih potekajo kulturni dogodki, dolgoročno pa nameravamo tu vzpostavljati prostor povezovanja med umetnostjo, inovacijami, znanostjo in tehnologijo, saj razumemo povezovanje teh vsebin kot velik prispevek k razvoju mesta. Z začetkom oživljanja tega prostora s kulturnimi vsebinami želimo preveriti tudi odziv javnosti, preden bi se odločili za večja vlaganja v obnovo in opremo tega zanimivega objekta v središču Nove Gorice. Prvi dogodek v prostorih Daimonda je bil festival Mesto knjige.
- **Nova Gorica in Gorica – gradimo somestje**: povabilo k oddaji predlogov o obnovi in revitalizaciji Laščakove vile, Vile Louise in Trga Evrope. V bližnji prihodnosti se obetajo

možnosti in sredstva za obnovo dveh biserov arhitekture: Laščakove vile na Pristavi in Vile Louise v Gorici. Poleg tega nastajajo novi načrti o ureditvi skupnega trga med mestoma. V zbiranje pričakovanj in želja o tem, s kakšnimi vsebinami bi morali napolniti te kraje na meji med mestoma, sta želeli občini obeh Goric vključiti najširšo javnost z zbiranjem predlogov.

- Na MONG smo pričeli 2017 z projektom **Mapiranje urbanih prostorov slovenskih mest v zgodovinskem okviru: modernistična Nova Gorica in njeni konteksti**, prijavljenim na javnem razpisu za nacionalne raziskovalne projekte, ki ga razpisuje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS). Projekt je prijavil Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU v sodelovanju z Oddelkom za umetnostno zgodovino in Fakulteto za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) Univerze v Mariboru. Pobuda za projekt je nastala v okviru praznovanja 70-letnice Nove Gorice. S projektom bo Nova Gorica dobila sistematično umetnostnozgodovinsko raziskavo o mestu, hkrati pa tudi številne dogodke, razstave in publikacije, ki bodo namenjeni tako občanom kot tudi obiskovalcem ter turistični promociji mesta. Raziskovalna skupina tri leta sistematično raziskuje mesto, njegov razvoj in spomenike ter jih obravnava v slovenskem in svetovnem kontekstu, organizirana so bila javna predavanja in mednarodni simpozij. V sklopu projekta bo pripravljena protokolarna strokovna monografija o mestni občini, vzpostavljen bo spletni portal o mestu Nova Gorica s tematskimi umetnostnimi potmi, virtualnimi razstavami, biografijami osebnosti in drugimi vsebinami, ki govorijo o likovni umetnosti, arhitekturi in urbanizmu mesta. Raziskovalci bodo napisali dve knjižici za zbirko Umetnine v žepu, med njimi o novogoriški mestni hiši.
- Mednarodna konferenca na temo Nove Gorice in njenega spomina **Mesto in njegov spomin** je bila novembra 2018. Konferenco (Pretekle) vizije prihodnosti in materializacija spomina v javnem prostoru je obogatila razstava Naslikana zgodovina Goriške.
- V Novi Gorici načrtujemo celovito urbano **prenovo Cankarjeve soseske**. Prostor med stanovanjskimi bloki je naš skupen urbani življenjski prostor. Prenovili in posodobili ga bomo ter prilagodili novim potrebam vseh generacij za druženje, igro in rekreacijo. Prenova, ki jo načrtujemo, se ne osredotoča le na prostor. Celovita urbana prenova vključuje tudi skupnost ljudi, ki v tem prostoru živijo, ga sooblikujejo, uporabljajo in so v njem aktivni.
- Prebivalci območja med Cankarjevo in ulico Gradnikove brigade so bili novembra 2017 skupaj s predstavniki občine in lokalnimi nevladnimi organizacijami povabljeni k razmišljanju o izboljšanju kakovosti bivanja s pomočjo skupnostnih praks. Na delavnici, ki so jo organizacije IPOP, Focus, Umanotera in PIC skupaj z MONG izvedle v okviru projekta **Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri**, so udeleženci razglabljali o šestih predlogih skupnostnih projektov. Na podlagi ugotovitev so bili za nadaljnjo obravnavo izbrani pilotni projekti: skupnostni prostor, aktivna pot v šolo s Pešbusom in Bicivlakom ter skupnostna sončna elektrarna.
- Po ureditvi glavnega mestnega središča Bevkov trg v letu 2014 načrtujemo **celovito prenavo osrednje ulice Nove Gorice** do leta 2020. To je območje magistrale (Kidričeve ulice) med nebotičnikom in Perlo. Vključuje zasnovo prečne promenade, ki se bo v okviru prenove nadaljevala proti vzhodu čez Kidričevo ulico do občinske stavbe. Projekt obravnava prometno ureditev in ureditev komunalnih vodov. Prijaznejša bo za sprehajalce in kolesarje ter obiskovalce prostora.
- Projekt **URBINAT - Zdravi koridorji kot gonilna sila sooblikovanja socialnih, okoljskih in tržnih, iz okolja izhajajočih rešitev v soseskah, ki se soočajo s socialnimi izzivi**. Projekt

temelji na inovativnem in na naravi osnovanem prostorskem načrtovanju z namenom oživitve in povezovanja degradiranih območij. S sonaravnimi in trajnostnimi načeli stremi k ponovni oživitvi degradiranih območij, ki so neposredno vezana na urbana območja. Cilj projekta je oblikovati nove "zelene javne prostore" in ustvarjati nove urbane, socialne in naravne povezave z bližnjimi stanovanjskimi skupnostmi. Izvedene bodo pilotne aktivnosti na območju **vodotoka Koren**, ki bi prostor oživele in ga povezale z urbaniziranim delom mesta.

GRAD RIHEMBERK

- V zadnjih dveh letih in pol smo obudili **grad Rihemberk**, srednjeveškega lepotca v Braniku. Skozi projekt Restarura se je izboljšalo materialno stanje gradu ter poskrbelo za osnovno varnost kulturnega spomenika in obiskovalcev. Grad se je odprl za ogledne in pripravili so se številni dogodki, vodeni ogledi, delavnice za otroke, izobraževanje turističnih vodnikov. Za boljšo promocijo zanimive lokacije z bogato vsebino, so se izdale razglednice, pripravil se je krajši promocijski film, tiskal se je promocijski material v več jezikih ... Projekt je bil usmerjen k spodbujanju učinkovite rabe shem javno-zasebnega partnerstva pri obnovi in revitalizaciji dediščinskih stavb v srednjeevropskih državah. Od junija 2019 dalje grad upravlja zasebni zavod Svitara (javnega poziva MONG). <https://www.nova-gorica.si/projekti/2017020615044477/>
- Sklepna konferenca projekta Restaura: »**Revitalizacija zgodovinskih mest in stavb z javno-zasebnimi partnerstvi**« (april 2019) Na konferenci so bili predstavljeni rezultati projekta Restaura, katerega partner je bila tudi MONG. Slednja se je projektu priključila z gradom Rihemberk, kulturnim spomenikom državnega pomena, kot ene od štirih pilotnih lokacij v Srednji Evropi, ki so podrobneje obravnavane. S konferenco se zaključuje glavna aktivnost projekta, njen cilj pa je spodbujanje dobrih praks pri uporabi javno-zasebnih partnerstev za oživitve zgodovinskih mest in stavb. <https://www.nova-gorica.si/sporocila-za-javnost/2019040309410594/>
- MONG je uspešno kandidirala na prvem Javnem pozivu za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino LAS V OBJEMU SONCA iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v letu 2017. Trije odobreni projekti, ki se dotikajo kulture, so: **DediCenter Rihemberk** je namenjen nadgradnji in vzpostavitvi trajnostno naravnane turistične ponudbe gradu Rihemberk, na podlagi katere bi grad postal središče trajnostnega turizma Goriške. Projekt **Kul-stik**, ki se sicer navezuje na širše območje LAS, je namenjen vzpostavitvi kulturnega stičišča širšega območja LAS-a v navezavi in s promoviranjem lokalne kulturne dediščine; v primeru MONG gradu Rihemberk. Projekt **Enotur** pa je bil zasnovan z namenom vzpostavitve inovativnega partnerstva na področju vinogradništva in vinarstva ter promocije regije kot specifične čezmejne turistične destinacije.

PRVA SVETOVNA VOJNA

- **WALK OF PEACE: trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom** je naziv projekta, ki razvija potencial območja, zaznamovanega s prisotnostjo dediščine prve svetovne vojne. Projekt s skupnimi čezmejnimi aktivnostmi prispeva k ohranjanju dediščine

prve svetovne vojne ter razvoju kulturnega turizma. Zajema organiziranje: študijskih aktivnosti, razstav, kulturnih in spominskih dogodkov, izobraževanj in mreženja za turistične ponudnike, organizacije in druge deležnike, namenjene spodbujanju razvoja nove turistične ponudbe. Za okrepitev skupne promocije in trženja: uvedba krovna znamke Walk of Peace (Pot miru), spletna stran in druga promocijska gradiva, izvedba naložb malih vrednosti v dediščino, urejene nove tematske poti, informacijske točke in središča s sodobnimi inovativnimi in interaktivnimi predstavitvami dediščine.

- V okviru obeleževanja **100. obletnice konca I. svetovne vojne** je priredil Posoški razvojni center na Bevkovem trgu v Novi Gorici v sodelovanju z MONG, Fundacijo Poti miru in madžarskim projektnim partnerjem Cultural LAB Social Cooperative **Sobo pobega (Escape Room) »MIROVNA MISIJA«**, interaktivno »igro«, s katero smo želeli pritegniti zlasti mlade ter jim na zabaven način prenesti znanje in v njih zbuditi zavedanje o pomembnosti dediščine prve svetovne vojne.
- Fundacija Pot miru in MONG sta vabili na **razstavo »1917 – Ženske na ulicah. Za kruh in narod«** v avlo novogoriške mestne hiše. Poudarek gostujoče razstave je bil namenjen ženskam, ki »stopijo na ulice« in vse bolj odločno zahtevajo prekinitev vojnega spopada ter vrnitev vojakov domov. Dalje protestirajo za preživetje in delavske pravice.
- Tek treh vrhov – tek, ki povezuje tri vzpetine nad Novo Gorico: Škabrijel, Sveta Gora in Sabotin ter obeležuje spomin in opomin na vojne grozote.
- Na Gradu Kromberk je aprila 2017 potekala mednarodna znanstvena konferenca ob 100. obletnici prve svetovne vojne **Od Soče do Višegrada, Prva svetovna vojna iz srednjeevropske perspektive**. Konferenco so organizirala veleposlaništva Češke republike, Slovaške republike, Poljske republike in Madžarske republike, združena v Višegrajsko skupino v Republiki Sloveniji, v sodelovanju z MONG, Univerzo v Novi Gorici, s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti ter Častnim konzulatom Republike Poljske v Novi Gorici. Namen konference je bil vzbuditi zanimanje za teme, povezane z zgodovino sodelovanja v regiji, z različnih vidikov ter spodbuditi proučevanje tovrstnih vsebin. Konferenca je bila priložnost, da na burno preteklost Evrope pogledamo z vidika srednjeevropskih narodov. Vojna, ki je terjala na milijone človeških žrtev in v kateri je bil uničen velik del naše regije, je vplivala na nastanek novih držav, obnovo starih, predvsem pa privedla do konca nadvlade tujih cesarstev na tem področju.
- Septembra 2016 se je organiziral **spominski koncert** Simfoničnega orkestra RTV Slovenija ob 100. obletnici 1. svetovne vojne "Barve zelenega smaragda" na Sveti Gori.

MONG LETO POSVEČA DOLOČENI OSEBI ALI TEMI

- **Nova Gorica – mesto kulture 2019.** Nova Gorica je od nekdaj kulture željna mlada gospodična, radovedna in zvedava, pripravljena spoznavati in povezovati kulturo iz različnih vetrov. S pomočjo svoje zrele starejše sestre Gorice svoje poslanstvo uresničuje v smislu

oživljanja skupnega kulturnega prostora. Potegujeta se tudi za lovoriko Evropske prestolnice kulture 2025, saj bi s tem lahko uresničili svoje skrite ambicije in dvignili kvaliteto življenja na še višji nivo. Polna vizij in pričakovanj Nova Gorica stopa korak naprej. Svojim prebivalcem, obiskovalcem in ljubiteljem kulture ponuja bogat izbor kakovostnih vsebin. Tesno prepleta in nadgrajuje že dobro poznane in domače festivale, ki krojijo dogajanje festivalskega Mesta kulture 2019. Kar trinajst vrhunskih festivalov se bo zvrstilo od aprila do novembra, na katerih bodo svojo ustvarjalno energijo širili domači ustvarjalci v družbi izjemnih gostujočih umetnikov.

- **Leto ustvarjalnosti mladih 2018.** Mladi ustvarjajo prihodnost, zato je bilo leto 2018 namenjeno njihovi ustvarjalnosti, da se jih spodbudi na najrazličnejših področjih, od znanosti, izobraževanja, podjetništva, umetnosti, športa do drugih področij, na katerih so mladi dejavni in želijo prispevati k razvoju družbe, v kateri živijo. V MONG in na širšem Goriškem živijo številni mladi ljudje, ki so že dosegli izjemne rezultate. Zato jim v letošnjem letu dajemo priložnost, da svoje znanje in ustvarjalnost pokažejo širši javnosti, obenem pa želimo spodbuditi tudi ostale mlade, da bi se slišal njihov glas.
- **70 let Nove Gorice 2017.** V letu 2017 je mesto praznovalo 70 let. Obenem ko praznuje središče mestne občine, praznujejo tudi prebivalci in vsi, ki so povezani v soustvarjanje zgodbe 70-letnice Nove Gorice. V novogoriški občinski upravi so povabili k soustvarjanju programa številne institucije, društva, klube in posameznike. Nastali so številni dogodki, monografija, razstave, burbončica – sladek spominek, predavanja, vodeni ogledi, Razstava o novogoriški arhitekturi med letoma 1947 in 1987, razstava 70-letne likovne ustvarjalnosti v Novi Gorici, prireditve 70-letnica vrnitve Primorske k matični domovini,

KULTURA in DESTINACIJA

- MONG zagotavlja sredstva za **Kulturni dom Nova Gorica, Goriški muzej, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica** in **Goriško knjižnico Franceta Bevka**. MONG vsako objavlja javni razpis za **sofinanciranje kulturnih projektov na območju mestne občine**. Omogoča delovanje dveh točk: **Carinarnica** na Erjavčevi ulici, kot povezovalke obeh Goric in za krepitev nevladnega sektorja v kulturi ter **kulturno-informacijska točka** na železniški postaji v Novi Gorici, katere namen je razvijanje čezmejnih projektov, povezovanje z Gorico, razvijanje skupnega kulturnega prostora in informiranje o kulturnem dogajanju in znamenitosti. MONG ima predvidena sredstva tudi za ustanove: **Mladinski center Nova Gorica, Zavod Mostovna...** Sofinancira različne kulturne prireditve in druge aktivnosti v povezavo z kulturo.
- **Srečanje občinske uprave s predstavniki nevladnih organizacij na področju kulture in s samostojnimi kulturnimi ustvarjalci** januarja 2018, na katerem so v uvodnem delu ustvarjalci na področju kulture izpostavili težave, s katerimi se soočajo pri prijavi na razpise mestne občine s področja kulture. Sofinanciranje na javnem razpisu MONG za kulturne projekte za leto 2017 je bilo odobreno 27 različnim prijaviteljem za 34 kulturnih projektov.

- **Vprašalnik o ponudbi in dostopnosti kulturnih programov v Mestni občini Nova Gorica avgusta 2017**, ki se navezuje na ponudbo in dostopnost kulturnih programov v mestni občini.
- Projekt **Center tehniške dediščine KUJ.ME** v Lokovcu ima namen identificirati nosilce skrbi za tehniško dediščino, jih povezati in opolnomoči za še učinkovitejše delovanje. Z uporabo dobrih in novih inovativnih pristopov razvija nov produkt oziroma storitev: Dodana vrednost je povezanost s turizmom, podjetništvom in medgeneracijskim prenosom znanj in kompetenc na podeželju, vse na načelih trajnosti.

NOVA PONUDBA IZ PODROJČA KULTURE

- **Nova Gorica – pot po zgodovini mladega mesta od socialistične izložbe na Zahod do Evropske unije** je pot, ki je nastala pod okriljem TZ TIC Nova Gorica in v okviru **GoCulture** ponudbe destinacije. Nastala je zanimiva in poučna pot skozi mesto, ki jo lahko obiskovalec prepešači sam, prekolesari ali pa si najame vodnika ter si približa zgodbe mladega mesta. Kljub svojim letom skriva Nova Gorica zanimivo zgodovino, ki jo obiskovalci radi spoznajo. Nastala je zloženska v treh tujih jezikih z zemljevidom in opisom poti.
- Goriški muzej je maja 2019 odprl razstavo **Na šverc! Tihotapstvo na Goriškem po drugi svetovni vojni** v nekdanjem maloobmejnem prehodu na Pristavi.
- Na Prevalu nad Novo Gorico se je konec 2016 odkril **parkovni spomenik generalu Svetozarju Borojeviću pl. Bojni**.
- Slovenske železnice pa so prisluhnile županom in povečale **kapacitete za kolesa na vlakih ter uvedle avtovlak**, ki vozi od poleti tudi med železniško postajo Nova Gorica in Mostom na Soči oziroma Bohinjsko Bistrico. Uredila se je Poleti pa so Slovenske železnice v Solkanu uredile novo železniško postajo, ki je veliko bolj dostopna in prijazna do potnikov in obiskovalcev.
- V prostorih novogoriške železniške postaje se je odprla leta 2016 **Kulturno-informacijska stična točka**, ki tako prebivalcem obeh mest kot tudi ostalim obiskovalcem nudi informacije o dogodkih in znamenitostih v obeh Goricah ter v širšem goriškem območju.
- Septembra 2016 se je odprla **CARINArnica** - bivak urbane kulture na nekdanjem mejnem prehodu na Erjavčevi ulici. Predstavlja združenje petih goriških kulturnih organizacij, ki med seboj združuje ljubitelje kulture in družbenih dinamik skupnega brezmejnega prostora sobivanja in soustvarjanja.